

practic

Christian Boiron este președinte al Laboratoires BOIRON, este farmacist și predă științele umaniste la Facultatea de Medicină Lyon Sud – Charles Mérieux.

În afară de cartea de față, a mai scris:

- *L'Homéopathie, un combat scientifique (Homeopatia, o dezbateră științifică)*, în colaborare cu Jean Remy, Albin Michel, 1990;
- *Et si nous pensions autrement la vie ? (Și dacă am privi altfel viața?)*, Albin Michel, 1993;
- *La source du bonheur est dans notre cerveau (Sursa fericirii se află în creierul nostru)*, Albin Michel, 1998.

CHRISTIAN BOIRON

Viitorul homeopatiei

Traducere din franceză
Dr. GABRIELA FĂGĂRĂȘANU

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Diana Constantinescu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Iuliana Pop
DTP: Corina Roncea

Tipărit la S.P. Bucureștii Noi

Christian Boiron
L'avenir de l'homéopathie
© Editions Albin Michel S.A., 2004
All rights reserved.

© HUMANITAS, 2011, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BOIRON, CHRISTIAN

Viitorul homeopatiei / Christian Boiron; trad.: Gabriela Făgărășanu. –
București: Humanitas, 2011
Bibliogr.
ISBN 978-973-50-2914-2
I. Făgărășanu, Gabriela (trad.)
615.015.32

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

Christian Boiron a curățat homeopatia de ezoterismul și dogmatismul cu care istoria o acoperise, propunând publicului doritor de adevăr și de informație calea științifică și medicală a lui Hahnemann, părintele homeopatiei – deschisă de acesta la sfârșitul secolului al XVIII-lea, calea urmată de homeopatia hahnemanniană în spiritul marilor fondatori ai medicinei, de la Hipocrat până în zilele noastre.

Traducătoarea

„Nu există nici o contradicție între cele două medicine (pot fi și altele), cea a lui Hahnemann și cea a lui Claude Bernard, între studiul similitudinii și cel al cauzalității. Medicina este una. De ce să crezi poli antagonici într-un singur tot?“

Denis Demarque,
Samuel Hahnemann, savant de l'ère moderne,
Éditions Boiron, 1990

CUPRINS

INTRODUCERE	11
I. PRIMII MEI PAȘI	
Lecția mea despre apă	17
Epopoea „tubului albastru“	20
Trăiască știința!	25
II. PRIMII PAȘI AI HOMEOPATIEI	
Hahnemann a creat concomitent alopazia și homeopatia	31
Dozele infinitezimale	34
Hahnemann, geniul dezlănțuit	38
Cele trei baze fundamentale ale homeopatiei	42
<i>Experimentarea substanțelor medicamentoase pe omul sănătos</i>	43
<i>Legea similitudinii</i>	46
<i>Metoda diluțiilor succesive</i>	50
III. AVENTURA CERCETĂRII	
Fiabilitatea medicamentelor homeopatice	57
Farmacologia infinitezimalului	60
Boiron Research Foundation și aventura ei americană	68

10 / Viitorul homeopatiei

Nu mai există teorii în medicină	70
Dificultățile debuturilor în cercetarea clinică	74
Homeopatia progresează în ceea ce privește metodologia științifică	77
Nu încercați niciodată să convingeți	80
Cele mai recente progrese făcute de cercetare în homeopatie	82
IV. VIITORUL HOMEOPATIEI ÎN MEDICINĂ	
Putem include homeopatia în medicina naturistă? . . .	87
Nu există decât o singură medicină	90
Medicul trebuie să poată utiliza toate variantele terapeutice	92
Trăiască alopatia!	94
Frontiera dintre alo- și homeopatie a devenit penetrabilă	96
Numai medicii să aibă dreptul să prescrie medicamente homeopatice?	98
Trebuie să comparăm rezultatele fiecărei metode terapeutice.	100
Ne îndreptăm către o diplomă universitară în homeopatie?	104
Unicism sau pluralism?	106
Homeopatia, o medicină rapidă sau lentă?	109
Se întrevide întoarcerea homeopatiei în spitale?	111
CONCLUZII	
Adevărul este peste tot.	121
<i>Note bibliografice</i>	123

INTRODUCERE

Pentru sau împotriva homeopatiei? Pentru sau împotriva egalității între sexe? Pentru sau împotriva mondializării? Acest tip de întrebări îmi aduce aminte, de fiecare dată, de istorioara pe care ne-o povestea tata în copilărie: un tânăr preot ajunge într-un sat și stă de vorbă cu un băiețel. În timpul conversației, îl întreabă: „Pe cine preferi, pe tatăl tău sau pe mama ta?” Răspunsul sosește cu o mică întârziere: „Prefer slănina...” La o întrebare stupidă, un răspuns stupid. Voi preferați libertatea sau siguranța personală?

Trebuie să aparții unei tabere sau alteia. Trebuie să fii homeopat sau alopăt, de dreapta sau de stânga, bogat sau sărac, intelectual sau idiot, sportiv sau sedentar, amuzant sau plicticos de moarte. Acestea sunt teribilele capcane ale gândirii, ale progresului, ale respectului și ale dragostei de aproapele tău sau de sine, ale dorinței de pace și, în cele din urmă, ale fericirii. Sunt capcane ale maniheismului, ale excesului și ale stereotipiei, pe care le întâlnim deseori în religie, în politică, în afaceri, în medicină, în știință, în filozofie.

În afaceri, m-am străduit întotdeauna să demonstrez că interesele unora sau altora nu au fost neapărat antagoniste,

așa cum sunt adesea prezentate, ci, dimpotrivă, mai frecvente erau cele convergente. Totul depinde, de fapt, de proiectul de fundamentare a afacerii și de regulile jocului, care favorizează repartitia justă a eforturilor și drepturilor.

În ceea ce privește homeopatia și alopatia, am putut auzi în ambele „tabere“ acuzații reciproce de naivitate, de șarlatanie, de incompetență, de pericolozitate, de sectarism, de prostie, de cupiditate. De ce atâta dușmănie? De ce atâtea temeri?

Nu din cauză că prescriind medicamente homeopate, respingem automat alte medicamente, alte terapii, întreaga rațiune științifică și progresul.

Nu din cauză că, văzând efectul terapeutic al acestor medicamente, uităm de incredibila lor diluție.

Nu din cauză că, fiind alopat, acorzi automat foarte puțin timp fiecărui pacient și nu demonstrezi că ești capabil să tratezi individul în globalitatea sa, în specificitatea sa.

Nu din cauză că, supunând criticii anumite teorii desuete ale homeopatiei, ajungem să respingem în totalitate opera lui Hahnemann.

Tocmai aceste stereotipii, aceste ambiguități, aceste paradoxuri, această complexitate am vrut să le scot în evidență, să le aprofundez și să le nuanțez în cartea de față, cu maximum de sinceritate, de transparență, de autenticitate. Autenticitatea mi se pare mai credibilă decât obiectivitatea, care nu este decât un mit. Sinceritatea, mai mult decât obiectivitatea, mă obligă să-mi exprim nuanțele gândirii independent de opiniile altora.

Prin această carte, nu încerc să conving pe nimeni nici de grandoarea homeopatiei, nici de buna mea credință –

încerc doar să împărtășesc, cât mai clar posibil, niște reflecții, niște speranțe, niște incertitudini.

Exercițiul meu ascunde un obiectiv simplu: dacă fiecare ar exprima ceea ce gândește în loc să caute să-l convingă pe celălalt, lumea ar deveni repede mai bogată, mai eficace, mai pașnică, în toate domeniile.

În ceea ce privește medicina și medicamentele, experiența ne determină să recunoaștem cu umilință că omul rămâne, în mare parte, o necunoscută pentru om. Drumul parcurs trebuie să ne alimenteze entuziasmul, iar constatarea limitelor și erorilor noastre trebuie să ne accentueze prudența, capacitatea de nuanțare, modestia.

Cât despre mine, am suficientă încredere în interesul manifestat în prezent față de homeopatie și în potențialul ei ca să îmi pot permite să-i exprim slăbiciunile și limitele.

Ca și alopata, ea trebuie evaluată, repusă în discuție și dezvoltată fără încetare, în beneficiul bolnavilor.

I.

PRIMII MEI PAȘI

Lecția mea despre apă

Încă din copilărie, granulele homeopatice fac parte din universul meu. Dar nu de o manieră exclusivă. În farmacia familială se găsea și Véganine, și Corhydrane, Alka Seltzer, Aspirine du Rhône, Gélusil...

În casa noastră, veneau frecvent medici, pionieri ai homeopatiei lyoneze: Charles Rousson, Georges Mouraud, Jean Quenot, Georges Poix și alții. Nu erau nici sectari și nici nu aveau o gândire limitată. La 17 ani, m-am îmbolnăvit pentru prima oară cu adevărat. Era vorba de o pleurezie serofibrinoasă. Charles Rousson, generalist și homeopat, mi-a prescris un tratament homeopatic, dar a solicitat și controlul unui pneumolog, care să supravegheze evoluția bolii și care să-mi prescrie repede, la nevoie, un alt medicament. Tratamentul a fost eficace, iar pneumologul, doctorul Villard, care nu știa nimic despre homeopatie, a fost surprins de viteza de resorbție a lichidului pleural (mai mult de doi litri în 15 zile). Îmi aduc aminte de mirarea lui; astfel am descoperit că poți să ai dubii în privința eficacității homeopatiei. Pentru mine, toate medicamentele își demonstau eficacitatea, indiferent dacă erau

homeopatice sau alopatiche, fiind suficient doar să fie bine alese. În același timp, am remarcat comportamentul medicului nostru de familie, care, punând un diagnostic nosologic precis, a făcut totuși echipă cu un specialist, pentru a fi sigur de urmărirea corectă a evoluției bolii. Convalescența mi s-a părut lungă (patru săptămâni!) și am scurtat-o, ceea ce mi-a provocat o mică recidivă chiar în mijlocul primului meu an de studiu la Facultatea de Farmacie. Am fost din nou îngrijit homeopat și, de data aceasta, m-am vindecat. Charles Rousson nu era de fapt sectar, deoarece câțiva ani mai târziu i-a prescris o lungă cură de antibiotice logodnicei mele, care se îmbolnăvisese de un reumatism articular acut.

Printre prietenii părinților mei care veneau să joace bridge sau pocher la noi acasă după degustarea unui pește sau a unui osso-buco, se afla și profesorul André Cier, colonel la Spitalul Militar Desgenettes de Lyon-Bron și șef al Catedrei de Farmacologie la Facultatea de Farmacie din Lyon. Datorită lui, cu toate absențele mele cauzate de pleurezie, am putut recupera câteva cursuri, iar în vacanțe m-a pregătit în pripă de două sau trei ori pentru examene. Mi-aduc aminte – din motive serioase – mai ales de o temă scrisă pe care mi-a dat-o: „Apa“. Pe atunci, nu știam ce importanță o să capete apa în studiul mecanismelor de acțiune a medicamentelor homeopatice. Nici el, probabil. În schimb, el știa perfect ce rol esențial joacă apa în biologie și în farmacologie.

Iar eu stăpâneam perfect materia. Lucrarea mea era excelentă. Nu uitasem nimic. Eram mulțumit. Și trebuie să precizez că André Cier era impresionant. O față parcă tăiată în piatră, fără a fi masiv, dar de o eleganță impecabilă

și musculos, adesea cu o mână în buzunar și în cealaltă ținând o țigară. O pisică. Un tigru. Îi dau lucrarea mea despre apă. O scrutează cu privirea lui ageră, o parcurge rapid, își ia stiloul roșu și scrie pe foaie: 0/20. Am rămas stupefiat, negăsind nici o explicație pentru un astfel de eșec, și am ezitat între zâmbet și căință, știind cât poate fi de ironic. Am așteptat.

— Ai uitat să scrii singurul lucru important despre apă.

Și iată-mă din nou ezitând, între speranța unei glume și frica de a fi omis cu adevărat ceva foarte important. Diferitele stări ale apei? Legăturile hidrogenului? Unghiurile dintre molecule? Și totuși scrisesem două pagini întregi. Dar dacă lucrarea era bună, iar el dorea să mă facă să roșesc de teamă și de rușine înainte să mi-o spună?

— Ai uitat să precizezi că apa este un lichid...

Exact. Uitasem acest detaliu!

„Efectiv apa e singura hidrură* și singurul oxid existent în natură în stare lichidă, deși există numeroase hidruri și numeroși oxizi. Apa are o moleculă simplă, care, cu toate acestea, este probabil cea mai complexă și cea mai dificil de cunoscut.“

Mulțumesc, domnule profesor. Am găsit aprecierea cam severă, dar, cel puțin, aveam să mi-o amintesc toată viața. Pe atunci, nu știam că mă voi confrunta cu o problemă uimitoare numită „memoria apei“. Vreo douăzeci și cinci de ani mai târziu...

* Apa, H_2O , este din punct de vedere chimic atât un oxid de hidrogen, cât și o hidrură de oxigen.